

A Ciszterci Rend Generális Apátjának beszéde
Főtisztelendő Zakar Polikárp Nyugalmazott Főapát temetésén
Zirc, 2012. szeptember 24.

Egy atya halála a fiaiból a hála kifejeződését hozza elő.

A Ciszterci Rend számára Zakar Polikárp Apát Úr egyike volt Generális Apátjai közül, atya volt az egész Rend számára. Polikárp Apát Úrnak hosszú élete volt és rendi, egyetemi és egyházi funkciókban és elfoglaltságokban igen gazdag. Ebben a hosszú és gazdag életben talán rövidnek is tűnhetne az a tíz év, ameddig Generális Apát volt. Mégis ezt a tíz évet igen hosszú római időszak készítette elő a Generalicián, ahol jelenlétével vagy befolyásával részt vett a rendi tanács több szervezetében és a Rend vezetésében, dokumentumok és ötletek kidolgozásában, amelyek később hatással voltak és továbbra is hatással vannak a Rend életére, mégpedig nem csak a kánonjog terén.

Mindezt mindenki jól ismeri.

Mindezen dolgok között azonban, Polikárp Apát Úr olyan ember is volt, akit nem volt egyszerű megérteni. Életének drámai története, rendkívüli intelligenciája, a mód, ahogyan a problémákkal szembenézett, ahogyan a kapcsolatait kezelte és felelősségét megélte, gyakran egyfajta paradox érzést kelt bennünk. Tény, hogy a Renden belül, a közösségében és a kongregációjában Zakar Polikárp Apát Úr mindig olyan volt, mintha csak barátai vagy ellenségei lehetnének. Mindez azt jelenti, hogy senki felé sem volt közömbös. Sőt mi több: még ugyanazon konkrét személlyel való kapcsolatában is képes volt egyik végletből a másikba esni. Jómagam is megéltem vele a mély barátság pillanatait, mint amikor eljött, hogy áldását adja apáti szolgálatomra, és megéltem vele a fájó ellentét pillanatait is, mint mikor szembesítenem kellett azzal a ténnyel, hogy a közösségének új apátra van szüksége. Sokan mások is tapasztalhattak hasonlót.

Attól a pillanattól kezdve, hogy eljutott hozzám halálának híre, újra csak ez a paradox érzés járt át, amelyben mégis a szeretet az erősebb, melyet a végső elszakadás döntő pillanata egy olyan személy felé éreztet meg velünk, aki sohasem volt közömbös az életünkben, még ha ez abban is megnyilvánult, hogy szenvedést is okoztunk egymásnak.

Halála újra szembesít ennek a nagy személyiségnek paradox titkával. Ki volt Polikárp Apát Úr? Valójában ki is volt ez az ember, ez a szerzetes és atya?

A tegnapi, vasárnapi evangélium, Márk 9,30-37, éppen ezekben a kérdéseimben talált rám, és mintha Isten Igéje maga jött volna segítségemre, hogy válaszoljon. Ebben az evangéliumi részben Jézus előre megmondja Szenvedését, Halálát és Feltámadását. Tanítványai azonban vitatkoznak, hogy ki közöttük a nagyobb. Jézus akkor azt mondja: „Ha valaki első akar lenni, legyen mindenki között az utolsó és mindenkinek a szolgája.” Majd a középre állít egy gyermeket és rámutat, mint annak az életnek a példaképre, amelyet be kell fogadnunk, és amelyet követnünk kell, ahhoz, hogy Jézushoz hasonlítsunk.

Azt hiszem, hogy Polikárp Apát Úr éppen ennek az Evangéliumnak paradox feszültségében élt. Abban a feszültségben, hogy egyszerre nagyobb akart lenni, mint a többiek – mindezt elősegítették adottságai és talentumai, amelyek valóban előre vitték az érvényesülés útján – és, hogy közben újra és újra előbukkant benne a gyermek, aki sebzett és szeretetre szomjas, és így képes is volt ezt a szeretetet ajándékozni, amely által valóban mindenkinek a szolgája tudott lenni, különösképpen a leggyengébbeknek. Ebben a feszültségben, a legnagyobb és a gyermek között, a megfeszített Úr a hosszú és fájdalmas betegség próbatételét is beleszította az életébe. Ezzel a betegséggel is, Polikárp Apát Úr ugyancsak nagyként és gyermekként nézett szembe, egyszerre rendkívüli akaraterőről téve tanúságot, amellyel nem hagyta, hogy megtört fizikai állapota legyőzze, ugyanakkor gyermekként folyton szüksége volt gyógykezelésekre, leginkább pedig szeretetre és barátságra.

Ez a két véglet közötti, mintegy megfeszített élet, talán ez a legmélyebb és leginkább provokáló üzenete Polikárp Apát Úrnak, melyet a Ciszterci Rendre és mindnyájunkra hagy. Paradox üzenet, miként az élete. Üzenet, amely arra emlékeztet bennünket, hogy csak ha Krisztust helyezük életünk középpontjába, csak akkor kap az életünk értelmet és egységet és válik a szeretet gyümölcsöt hozó magjává. Ezzel az üzenettel, ezzel a provokáló meghívással marad Polikárp Apát Úr az emlékezetünkben, a szeretetünkben és Istennek őérte mondott hálaadásunkban.

Fr. Mauro-Giuseppe Lepori
O.Cist. Generális Apát